

How was I Able to Improve the Fluency Reading Problem of the 6th Grade Student of Hajrat Ichi School?

Vahid Banisi^{1*}

1 Sixth grade elementary teacher, education 2- Specialized doctorate in educational management, Islamic Azad University, Isfahan Branch (Khorasgan) 3- Ph.D. student in educational psychology, Islamic Azad University, Bandar Abbas branch

* **Corresponding author:** vahid.banisi@gmail.com

Received: 2023-04-30

Accepted: 2023-06-05

Abstract

The aim of the present research is to solve the reading disorder of Amir Ali, a sixth grade student of Hejart Ichi Elementary School. The research method is a library method in the form of action research. For this purpose, in order to solve the problem of reading in my student, the existing researches in this field were examined and according to the findings of the researches, I found solutions to solve this problem. The results show that the use of educational cards has been able to significantly improve Amir Ali's reading skills. Also, the results showed that the use of educational card and descriptive evaluation board has been effective as a stimulus to create more student learning and by stimulating the student's motivation, it has strengthened his reading skills. Amir Ali, who was extremely weak in reading and could not easily read by heart and often lost the lines and read some words with a lot of pause, now by using the implemented solutions, he can easily He can read fluently on the text of the book and has no problem in reading the lessons. Therefore, it can be said that the teacher has succeeded to a large extent in solving the student's reading problem.

Keywords: Reading disorder, Fluent reading, Student, Sixth grade

© 2023 Journal of **Mental Health in School (JMHS)**

This work is published under CC BY-NC 4.0 license.

© 2023 The Authors.

How to Cite This Article: Banisi, V. (2023). How was I Able to Improve the Fluency Reading Problem of the 6th Grade Student of Hajrat Ichi School? *JMHS*, 1(1): 1-15.

چگونه توانستم مشکل روان خوانی دانش آموز پایه ششم مدرسه هجرت ایچی را بهبود بخشیم؟

وحید بنیسی^{*۱}

^۱ آموزگار پایه ششم ابتدایی، آموزش و پرورش ۲- دکتری تخصصی مدیریت آموزشی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اصفهان (خوراسگان) ۳- دانشجوی دکتری تخصصی روانشناسی تربیتی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بندر عباس
* نویسنده مسئول: vahid.banisi@gmail.com

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۰۳/۱۵

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۲/۱۰

چکیده

هدف از پژوهش حاضر، برطرف کردن اختلال خواندن امیر علی دانش آموز پایه ششم دبستان هجرت ایچی می باشد. روش تحقیق، روش کتابخانه ای در قالب اقدام پژوهی می باشد. به این منظور، جهت حل مسئله مشکل خواندن در دانش آموزم، به بررسی پژوهش های موجود در این زمینه پرداخته شد و با توجه به یافته های پژوهش ها به راه حل هایی برای حل این مسئله دست یافتیم. نتایج نشان می دهد که استفاده از کارت آموزشی توانسته است به نحو چشمگیری در تقویت مهارت های خواندن امیر علی موثر واقع شود. همچنین نتایج نشان داد استفاده از کارت آموزشی و تابلو ارزشیابی توصیفی توانسته به عنوان محرکی در جهت ایجاد یادگیری بیشتر دانش آموز موثر واقع شود و با تحریک انگیزش دانش آموز، مهارت های خواندن را در او تقویت نموده است. امیر علی که در خواندن فوق العاده ضعیف بود و نمی توانست به راحتی از روی درس بخواند و اکثر مواقع سطرها را گم می کرد و بعضی کلمات را با مکت بسیار زیاد می خواند، اکنون با استفاده از راهکارهای اجرا شده، به راحتی می تواند از روی متن های کتاب، روان بخواند و مشکلی در خواندن درس ها ندارد. بنابراین می توان بیان کرد که معلم تا حدود زیادی در حل مشکل خواندن دانش آموز، موفق عمل کرده است.

واژگان کلیدی: اختلال خواندن، روان خوانی، دانش آموز، پایه ششم

تمامی حقوق نشر برای فصلنامه سلامت روان در مدرسه محفوظ است.

شیوه استناد به این مقاله: بنیسی، و (۱۴۰۲) چگونه توانستم مشکل روان خوانی دانش آموز پایه ششم مدرسه هجرت ایچی را بهبود بخشیم؟ فصلنامه سلامت روان در مدرسه، ۱(۱): ۱-۱۵.

مقدمه

بیاموزیم تا فردا بتوانند بخوانند و یاد بگیرند. نکته مهم در امر خواندن توجه و تأکید بر امر فهمیدن می باشد نه صرفاً که به صورت عادت در آمده است. خواندن به عنوان تنها راه ارتباطی با دنیای نوشته ها، یکی از مهمترین مهارتهایی است که کودکان در مقطع ابتدایی بدان دست می یابند و این مهارت مبنایی برای کوشش ها و پیشرفت های تحصیلی آنها در آینده خواهد شد.

خواندن از جمله وسایل مهم فهمیدن در دنیای کنونی است. فرد می تواند نتیجه تحقیقات و مطالعات دیگران را که مدتها به درازا کشیده است را از طریق خواندن در مدت زمان کوتاهی فرا گیرد. خوب خواندن از عوامل مهم پیشرفت و سرگرمی و لذت بردن و رفع خستگی است. امروز باید به کودکان خود خواندن را

مواجه هستیم که مشکل خواندن دارد. امیر علی دانش آموز کلاس من است که مشکل خواندن دارد. امیر علی در مقایسه با دوستانش بسیار کند و لغت به لغت می‌خواند. بیشتر کلمات را اشتباه می‌خواند، هنگام خواندن استرس دارد و در مقایسه با همسالانش از اعتماد به نفس کمتری برخوردار است. در موقع خواندن بعضی کلمات یا بخش‌هایی از جمله را حذف می‌کند، کلمه‌ای را لابه‌لای متن قرار می‌دهد که وجود ندارد، بعضی کلمه‌ها را موقع خواندن تکرار می‌کند. هنگام صحبت با مادرش متوجه شدم که پدر او یک کشاورز و بی‌سواد و مادرش هم خانه‌دار و کم‌سواد است و فرصتی برای رسیدگی به امور تحصیلی فرزندشان را ندارند و نمی‌توانند در این زمینه به او کمک کنند.

این دانش‌آموز در زمره دانش‌آموزان متوسط رو به پایین است، چرا که وضعیت تحصیلی اش در تمامی دروس ضعیف است. یکی از علل ضعف دانش‌آموز در دروس مخصوصاً ضعف در حل کردن مسئله ریاضی و نفهمیدن آنها مربوط به ناتوانی در روخوانی و عدم درک آن مطالب می‌باشد. با دیدن مشکلات او در صدد رفع آن برآمدم. حال مسئله‌ای که در اینجا مطرح می‌شود این است با توجه به محور بودن دانش‌آموز در فعالیت‌های کلاس در راستای هدف این اقدام پژوهی چه راهکارهای عملی را می‌توان ارائه نمود تا میزان علاقه مندی دانش‌آموز به روخوانی بیشتر شود؟ آیا می‌توانم روخوانی را در دانش‌آموز تقویت نمایم.

اهمیت و ضرورت انجام تحقیق

مهارت خواندن یکی از مهم‌ترین مهارت‌هایی است که برای پیشرفت در تحصیلات، شغل و زندگی روزمره بسیار اساسی است. در واقع، خواندن یکی از مهم‌ترین راه‌هایی است که ما با دانسته‌های جدید آشنا می‌شویم و اطلاعات مورد نیاز خود را به دست می‌آوریم. در زندگی روزمره، مهارت خواندن به شما کمک می‌کند تا بتوانید به راحتی دستورالعمل‌ها، توضیحات و اطلاعات مهم را درک کنید. این مهارت به شما کمک می‌کند تا بتوانید به طور موثر با دیگران ارتباط برقرار کنید، به خوبی نوشته‌ها و متون را درک کنید و بهترین تصمیمات را بگیرید.

در حوزه تحصیلی، مهارت خواندن مهمتر از هر زمان دیگری است. برای موفقیت در تحصیلات، دسترسی به اطلاعات درست و به موقع بسیار مهم است. همچنین، مهارت خواندن به شما کمک می‌کند تا بتوانید به طور موثر با مطالب درسی در کلاس‌ها و دوره‌های آموزشی برخورد کنید. در شغل، مهارت خواندن بسیار مهم است. بسیاری از شغل‌ها نیازمند خواندن متون مختلفی هستند، از جمله متون تخصصی، گزارش‌ها،

مهارت خواندن با ایجاد شرایط برای درک مطلب، تفسیر و استنتاج از متون مختلف نوشتاری، دانش‌آموزان را با افکار و اطلاعات جدید آشنا می‌سازد و آنان را یاری می‌دهد تا بهتر اندیشیدن و بهتر زیستن را بیاموزند. ضعف در خواندن علاوه بر ایجاد مشکلات روانی و رفتاری برای دانش‌آموز، باعث عقب افتادن او در دروس دیگر نظیر علوم و ریاضی نیز می‌شود. با توجه به آنچه گفته شد خواندن موضوع مهمی است که نپرداختن به آن موجب ضعف دانش‌آموز در همه دروس و پایین آمدن اعتماد به نفس او و در نهایت به زوال عزت نفس دانش‌آموز می‌انجامد. با تلاش در جهت بهبود خواندن، سرعت بخشیدن به آن، افزایش درک مطلب و گنجینه لغات، دانش‌آموزان احساس خودکارآمدی مثبت نموده و تلاش در جهت برداشتن گام بعدی که نوشتن می‌باشد، به ویژه نوشتن خلاق می‌کند. در این اقدام پژوهی، دانش‌آموزی که مورد ارزیابی قرار گرفته تا مشکل او حل شود، امیر علی نام دارد که در خواندن فوق‌العاده ضعیف بود و نمی‌توانست به راحتی از روی درس بخواند. اکثر مواقع سطرها را گم می‌کرد، بعضی کلمات را با مکتب بسیار زیاد می‌خواند، وقتی هم از متن خوانده شده از او سوال می‌شد، نمی‌توانست جواب دهد. همین مشکلات امیر علی توجه مرا به خود جلب کرد و من به عنوان یک معلم، همانند یک پزشک که علت بیماری بیمارانش را ریشه‌یابی می‌کند تا راه‌های درمان آنها را بیابد، به این فکر افتادم که هر طور شده با ارائه راهکارهایی، مشکل او را در بحث روان‌خوانی برطرف نمایم.

بیان مسئله

بهبود و پیشرفت سواد خواندن دانش‌آموزان از وظایف اصلی نظام‌های آموزشی کشور است ارتقای این مهارت باید یکی از نتایج و پیامدهای قطعی نظام‌های آموزشی باشد خواندن یکی از پیشرفته‌ترین و پیچیده‌ترین توانایی‌های ذهنی انسان است خواندن یعنی ارتباط کلی فرد با یک سری اطلاعات سمبولیک (نمادین) که به جنبه بصری یادگیری اطلاق می‌شود. (تبدیل نوشتاری به گفتاری) اینجانب وحید بنیسی آموزگار پایه ششم در دبستان هجرت ایچی مشغول به کار هستم. مدرسه‌ای که در آن خدمت می‌کنم در روستای ایچی در ۲۵ کیلومتری اصفهان قرار دارد. دانش‌آموزان این مدرسه مختلط هستند و والدین دانش‌آموزان اغلب کشاورز، بی‌سواد یا کم‌سواد هستند. والدین از نظر فرهنگی و اقتصادی در حد متوسط هستند. در طول این مدت اشتغال به کار همواره با دانش‌آموزانی مواجه بودم که رفع مشکل آنها دغدغه‌ی من شده بود و امسال نیز با توجه به مجازی بودن آموزش در سال قبل در کلاس با دانش‌آموزی

اهدافی که در این پژوهش دنبال شده است به شرح زیر می باشد:

اهداف آنی

کاهش مشکل روان خوانی امیر علی دانش آموز پایه ششم در حد توانایی دانش آموز.

اهداف میانی

افزایش اعتماد به نفس به هنگام صحبت کردن.
آشنایی با راهکارهای کارآمد روان صحبت کردن.
لذت بردن از صحبت کردن و احساس غرور در میان دوستان.
تاثیر مثبت در روابط اجتماعی مثل گروه سرود مدرسه.
افزایش اشتیاق و میل دانش آموزان به خواندن.
افزایش توجه معلم نسبت به دانش آموز به خاطر سخن زیبا.
بهبود توانایی مهارت خواندن دانش آموز.

اهداف نهایی

کسب رضایت والدین و معلم از پیشرفت مهارت روخوانی و روان خوانی دانش آموز و افزایش انگیزه او و توسعه فرهنگ روان خوانی در مدارس.

سؤالات تحقیق

با استفاده از چه راه حل هایی می توانیم مشکل روان خوانی امیر علی را بهبود ببخشیم؟
چگونه می توان اشتیاق و میل دانش آموز به خواندن را افزایش داد؟

آیا می توانم روخوانی را در دانش آموزم تقویت نمایم؟

روش تحقیق

تحقیق به عنوان یک فعالیت منظم و سیستماتیک از یک سری اصول و قواعدی پیروی می کند که نتایج حاصل از آن منجر به حقیقت یابی محکم و عینی و دقیق می شود، لذا انتخاب روش درست تحقیق از الزامات اساسی هر تحقیقی می باشد. در پژوهش حاضر از روش کتابخانه ای در قالب اقدام پژوهی استفاده شده است. بنابراین با توجه به اینکه هدف پژوهش حاضر متکی بر افزایش مهارت خواندن و جامعه آماری آن دانش آموزان پایه ششم مدرسه هجرت ایچی در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۲ می باشد، لذا در بحث کیفی به جهت درک عمیق این مشکل و یافتن راه حل به مصاحبه با مدیر و معلمان قبلی و فعلی و سایر همکاران و نیز بررسی ارزشیابی روزانه و ماهانه آن ها را مد نظر قرار دادم و در روش کمی به کارنامه و برگه های

ایمیل ها و سایر مستندات. مهارت خواندن به شما کمک می کند تا بتوانید به اطلاعات مورد نیاز خود دسترسی پیدا کنید و به موقع و بهترین تصمیمات را بگیرید. به طور کلی، مهارت خواندن یکی از مهم ترین مهارت هایی است که برای پیشرفت در زندگی لازم است. با بهبود مهارت خواندن خود، می توانید بهترین اطلاعات را دریافت کنید و بهترین تصمیمات را بگیرید. خواندن یکی از مهمترین و البته ابتدایی ترین مهارت هایی است که یک فرد با شروع آموزش رسمی آن را فرا می گیرد. کسب این مهارت برای دانش آموزان پایه های ابتدایی راهی برای یادگیری و فهم سایر علوم در سال های بالاتر است. در حقیقت خواندن از مهم ترین مهارت های پایه ای برای رشد توانایی های درونی کودک است. به دلیل همین اهمیت است که محققان بسیاری روی این مقوله تمرکز کرده و در مورد آن تحقیق کرده اند. مشکلات دانش آموزان نارساخوان فقط با افت تحصیلی و اتلاف بودجه و امکانات پایان نمی پذیرد، بلکه به سرزنش و تحقیر دانش آموزان، تشکیل خودپنداره ضعیف و کاهش عزت نفس آنان می انجامد و سلامت روان آنان را به مخاطره می اندازد و چه بسا آنان را به استفاده از ساز و کارهای دفاعی ناموفق بکشاند.

شناخت به موقع کودکان دارای اختلالات یادگیری به معلمان و والدین کمک می کند تا به رفع اشکالات یادگیری آنان اقدام و از افت تحصیلی که خود آفت بزرگ نظام آموزشی است، جلوگیری کنند. در زمینه اختلالات یادگیری، بهتر است تشخیص گذاری و درمان بموقع در سالهای دبستان انجام شود. از این رو، مطالعه درباره فرایند و بررسی آن در دانش آموزان دارای اختلال خواندن ضروری به نظر می رسد. با بررسی های به عمل آمده بر روی دانش آموزان سایر پایه های مدرسه و مصاحبه با معلمان سایر پایه ها، اهمیت توجه به مهارت روان خواندن به دلیل اینکه زیربنای یادگیری سایر دروس، همین مهارت خواندن می باشد، آشکار گردید و از مصاحبه با معلمان سایر پایه ها متوجه شدیم که مشکل نارساخوانی، یک مشکل فراگیر است و علاوه بر کلاس بنده، در سایر پایه ها نیز دانش آموزانی وجود دارند که در روان خوانی مشکل دارند؛ بنابراین اهمیت توجه به موضوع روان خوانی برای بنده محرز شد و تصمیم گرفتم مشکل روان خوانی دانش آموزم امیر علی را تا حد توان برطرف نمایم.

اهداف تحقیق

هر تحقیق کارآمد از ابتدای شکل گیری ایده در ذهن و تا رسیدن به نتیجه و وضع مطلوب، اهدافی را در بطن خود دارد.

کلمات را به درستی بخواند.

دانش آموز از نظر عملیاتی: در این تحقیق منظور از دانش آموز، فردی است که در پایه ششم به تحصیل اشتغال دارد.

پیشینه نظری

بی تردید یکی از نعمتهای گرانقدر الهی نعمت کلام است. از جمله نشانه ها و معیارهایی سنجش میزان هوش، مهارت برقراری روابط اجتماعی، اعتماد به نفس، احساس و نگرش، مسئولیت پذیری، قدرت یادگیری استدلال، منطقی انتقال معلومات، اخلاق، ادب و هنر فرد، سخن گفتن و مهارت کلامی اوست. لکنت زبان بعنوان تکرار یا کشیدن غیر ارادی صداها یا هجاها که معمولاً در آغاز کلمه است و یا انسداد و توقف ناگهانی اندام های گویایی شناخته می شود. این تکرار و کشیدن کلمات اغلب همراه با رفتارهای جانبی است که وقوع مکرر آن لکنت زبان نامیده می شود. اختلال «لکنت زبان» انواع متفاوتی دارد که در زیر به برخی از آن ها اشاره می شود: - تکرار صداها مثل (گ - گ - گ - گریه)، تکرار سیلاب ها مثل (گر - گر - گر - گریه)، تکرار کلمات مثل (گریه - گریه - گریه) و بالاخره تکرار عبارات (گریه ی زرد - گریه ی زرد - گریه ی زرد آمد). - توقف ها و مکث های بی جا و نامتناسب بین صداها و کلمات. - کش دادن و امتداد کلمات. لکنت زبان هرگز عیب و عار نیست، بدزبانی، غیرحقی و ناروا سخن گفتن ننگ و زشت است، لکنت زبانی می توان با تمرین و بهره گیری از تخصص گفتار درمانگران مجرب درمان نمود. ناتوانی کلامی می تواند موجب سرخوردگی و کاهش اعتماد به نفس کودکان و نوجوانان شود. دلایل بروز لکنت زبان در کودکان و نوجوانان، تا کنون بطور دقیقی روشن نشده است. اما آنچه تا حدودی مشخص است، آن است که لکنت نمی تواند علت واحدی داشته باشد، بلکه همواره معلول علت بدنی، عاطفی، ژنتیکی، اجتماعی و یا ترکیب این عوامل است. بسیاری از افرادی که لکنت زبان دارند دچار بعضی از ناراحتیهای عصبی و ناسازگاریهای اجتماعی هستند. اما تشخیص اینکه آیا اینگونه ناراحتیهای روانی علت لکنت زبان است و یا لکنت خود حاصل حالات و فشارهای ناشی از اختلالات روانی است، بسیار مشکل است. در بعضی از مواقع لکنت زبان ممکن است حاصل نارساییها و اختلالات دستگاه عصبی باشد و یا در مواردی نیز لکنت زبان از زمان کودکی در اثر بعضی ناهنجاریهای خفیف فیزیولوژیکی پدید می آید. در اغلب موارد، لکنتها و ناروانیهای گفتار که ثابت و پایدار می شوند، ممکن است با افزایش سن بهبود نیابند و مسائل و مشکلات فراوانی برای دانش آموز به وجود آورند، بنابراین ضرورت دارد که معلمان به مسأله لکنت زبان دانش آموزان

امتحانی بسنده کردم تا بتوانم نتیجه یافته های این پژوهش را در جهت بهبود وضع موجود به دیگر دانش آموزان کلاس تعمیم دهم. همچنین از روش مشاهده مشارکتی توأم با یافته های علمی برای بررسی روان خوانی او بهره جستم تا تغییراتی که در نتیجه ارتباط با اقدام پژوهی ایجاد می گردد و تأثیراتی که متغیرها بر کاهش روان خوانی دانش آموز مورد نظر می گذارد را مورد بررسی قرار دهم.

نحوه اجرا

در ابتدا پس از بررسی وضعیت صحبت کردن امیر علی، لازم دیدم با معلمان مربوطه و معاون آموزشی در این خصوص صحبت هایی داشته باشم و مهمترین عوامل و متغیرهای تأثیرگذار بر بهبود عملکرد صحبت کردن او را پس از مطالعه و استنباط شخصی، شناسایی کردم. عوامل موثر در خواندن از طریق مشاهده و مصاحبه با معلمان استخراج گردید و به دقت، تک تک این عوامل مورد ارزیابی قرار داده شد. سپس این عوامل اساسی در اختیار تعدادی از معلمان مدرسه قرار گرفت تا میزان اشتباهات و اختلالات خوانداری را با توجه به این ملاکها گزارش نمایند.

اعتبار یابی و پایش

برای اجرای این تحقیق گام به گام با معلمان با سابقه هماهنگی به عمل آمد و از پیشنهادات ایشان جهت بهبود وضع موجود استفاده شد. با مدیر و معاون مدرسه ساعت ها در این زمینه صحبت داشتم و پیشنهاد می کردند که از نظرات معلمان دیگر کلاسها استفاده شود. خودشان نیز در این زمینه تلاش می کردند تا زودتر نتیجه مثبت حاصل گردد.

تعریف متغیرها

خواندن از نظر مفهومی: خواندن فرآیندی پویا و تعاملی است که هم خواننده و هم محتوا در آنچه آموخته می شود سهیم می باشند. بعضی خواندن را تفسیر معنا دار نمادهای کلامی نوشته شده یا چاپ شده تعریف کرده اند و به عقیده بعضی دیگر، خواندن برخورد معنا در با متن است. به هر حال خواندن مهارتی است که شاید همه آن را عادی می شماریم ولی در اصل خواندن، فرآیندی است عالی و پیچیده که جزئیات متعددی را در برمی گیرد (غضنفری، ۱۳۸۸).

خواندن از نظر عملیاتی: منظور از خواندن در این تحقیق، قرائت همراه با در نظر گرفتن اصول خواندن صحیح و قواعد رسم الخط فارسی می باشد که یادگیرنده موظف است که

کار بردن روش هایی که در زیر می آیند، می تواند به این دانش آموزان کمک کند تا به راحتی با دیگران ارتباط برقرار کنند، در فعالیت های کلاسی شرکت کنند و از این که در کلاس بلند صحبت می کنند، احساس خوبی داشته باشند. معلم باید بکوشد محیطی کاملاً آرام و به دور از فشار زمانی برای دانش آموزان دیرآموز و لکنت دار فراهم سازد. با آن ها به آرامی و شمرده صحبت کند و این احساس را در آن ها به وجود بیاورد که زمان زیادی برای پاسخ گویی دارند. در عین حال، زبان بدن شما (حرکات و سکنت شما) باید حاکی از نوعی آرامش باشد. به سخنانشان کاملاً گوش دهید. در نگاه کردن به آن ها از حد نرمال خارج نشوید و فقط به چشمانشان خیره شوید. به آن ها توصیه نکنید که نفس های عمیق بکشند، چون این کار به ندرت مشکل آن ها را حل می کند. نباید درصدد تکمیل کلمه یا جملات ناقص آن ها برآید، چون کسی دوست ندارد که حرف در دهانش گذاشته شود؛ مخصوصاً اگر آن حرف غلط باشد. این کار مشکل را چند برابر می کند و اعتماد به نفس را کاهش می دهد. در مورد مشکلشان و این که چه کارهایی به بهبود آن کمک می کند به صراحت با آن ها صحبت کنید. ولی سعی نکنید مشکلشان را بزرگ جلوه دهید. اگر در گفتن کلمه ای که به نظرشان سخت است مشکل دارند، لازم نیست بخواهید که به جای آن از کلمه راحت تری استفاده کنند، چون این کار باعث ترس از بعضی کلمه ها و عبارات می شود. از بیان بعضی جملات و توصیه ها مثل: «آرام باش»، «قبل از این که صحبت کنی، سعی کن فکر کنی» و «آرام تر و یواش تر» بپرهیزید. این توصیه ها باعث به وجود آمدن حس بی ارزش بودن، تحقیر و ... در آن ها می شود و کمکشان نمی کند.

تعریف خواندن:

مهارت در «خواندن» یکی از مهم ترین نیازهای یادگیری دانش آموزان در زندگی امروز است. توانایی درک مطلب، تفسیر و استنتاج از متون درسی و غیر درسی، دانش آموزان را با افکار و اطلاعات جدیدی آشنا می سازد تا راه بهتر اندیشیدن و بهتر زیستن را بیاموزند. به عبارت دیگر، «سواد خواندن» به معنای علمی جامع آن، وسیله ای است که می توان از طریق آن به ذخایر بی انتهای تجربه بشری دست یافت. خواندن یک مهارت کلان زبانی است، که یادگیری آن مستلزم تمرین و تسلط بر ریز مهارت های خواندن است و تسلط بر ریز مهارت های خواندن مستلزم آگاهی و استفاده از راهکارها و استراتژی های کارآمد خواندن است.

خواندن فرآیندی پویا و تعاملی است که هم خواننده و هم محتوا در آنچه آموخته می شود سهیم می باشند. بعضی خواندن را

بیشتر توجه نمایند، چرا که اگر در مدارس این امر مهم انجام گیرد، در مقاطع بالاتر و در سطوح کلان جامعه از پدیده لکنت زبان آسیب نخواهند دید.

دانش آموزان دیرآموز در مقایسه با کودکان عادی دارای رفتارهای سازشی ضعیف تر و قابلیت یادگیری کمتری هستند. این گروه به سبب رشد کم ذهنی قادر به فراگیری مطالب و حل مسایل در سطح افراد عادی و همسن و سال خود نیستند. در میان گروه های عقب مانده ذهنی، دیرآموزان بالاترین درجه رشد ذهنی را دارند و در عین حال بزرگ ترین گروه از گروه های عقب مانده ذهنی را تشکیل می دهند و بهره هوشی آنان حدود ۸۰ تا ۹۰ درصد است و درصد قابل توجه ای از جمعیت دانش آموزان مدرسه رو که معمولاً نمی توانند در تحصیل و یادگیری مطالب همگام با سایر همکلاس سان خود پیش بروند از این گروهند. دیرآموزان ۱۰ تا ۱۴ درصد از جامعه دانش آموزی را شامل می شوند. روند یادگیری و میزان پیشرفت تحصیلی دانش آموزان دیرآموز نسبت به سایر همکلاسی هایشان پایین تر است و مفاهیم آموزشی برای این طیف دانش آموزان باید به شیوه های متفاوت و بسیار ساده و ملموس بیان شود. اما از آنجا که این کودکان با سایر بچه های عادی در یک کلاس قرار می گیرند، معمولاً مفاهیم آموزشی با روش های تدریس عادی بیان می شود. از طرفی معلمین عزیز هم در رابطه با نحوه آموزش این قبیل افراد، آموزش خاصی ندیده اند و در اغلب موارد همان روش های عادی را با تاکید بیشتر برای این کودکان اجرا می کنند و در خوش بینانه ترین حالت در یک ساعت انفرادی با همان روش ها به آموزش دانش آموزان می پردازند. توجه داشته باشیم که تلفیق حواس چندگانه کودکان در آموزش بسیار مهم است. استفاده از حرکات و بازی به ایجاد انگیزه در کودک کمک کرده به تعمیق و تسریع و تسهیل در یادگیری منجر خواهد شد (عزیزیان، ۱۳۹۶).

آن چه در مورد دانش آموزان دیر آموز مشهود است این است که برخلاف کودکان باهوش تر، خودآموزی ضمنی و اتفاقی چندانی ندارند و در امر فراگیری خودکار نیستند. معمولاً این کودکان در خواندن خیلی ضعیف اند و به تدریج از هم ردیفان تواناتر خود عقب و عقب تر می مانند. اینان هر چه به سطح آموزشی بالاتری ارتقا یابند، مدارس را برای تنظیم برنامه های درسی معمولی و تطبیق آن با یادگیری کند خود پیش از پیش با مشکل روبه رو می سازند. (سیف نراقی و فریقی، ۱۳۸۹).

آموزگاران در برخورد با دانش آموزان دیرآموز و لکنت دار، قبل از همه چیز باید از این موضوع آگاه باشد که این گونه دانش آموزان تغییر پذیرند و نیز نسبت به فشار زمانی (کمبود زمان) حساسیت زیادی دارند. هر معلمی با آگاهی از این موضوع و با به

می‌گیرد که به طور همزمان، هم صداها را بشناسد و هم کلمه‌ها را. باید دانست بیش از شصت سال تجربه و تحقیق نیز نشان داده است که آموزش نظام‌مند آوا در سالهای دبستان، حداقل سال سوم ابتدایی، دستاورد بسیار خوبی به همراه می‌آورد. معمول‌ترین و در واقع موفق‌ترین شیوه برای آموزش خواندن برنامه‌ای است که اجزای آن عبارتند از: دانش‌آموز، مجموعه‌ای از ابزارهای آموزشی مکمل و دیگر مواد و عناصر مربوطه.

روش های آماده سازی کودکان برای کسب مهارت خواندن:

اکثر خانواده ها علاقمندند که بدانند چگونه فرزندانشان را برای خواندن آماده کنند. مهمترین نکته ای که در این ارتباط باید مطرح کرد این است که وقتی خانواده برای کودک خود کتاب می‌خواند نه تنها گنجینه تفاوت او افزایش می‌یابد بلکه از خواندن احساس شادی و لذت کرده، تلاش می‌کند خواندن را در اسرع وقت به تنهایی انجام دهد. بد نیست بدانیم که در تجزیه و تحلیل نتایج آزمون بین المللی پرلز که توسط یک مؤسسه هلندی در ۳۵ کشور جهان و از جمله ایران بین دانش آموزان کلاس ششم ابتدایی در رابطه با خواندن به عمل آمد و کشور ما در رتبه سی و دوم قرار گرفت و کشورهای سوئد، انگلیس و آمریکا رتبه های اول تا سوم را کسب نمودند مشخص گردید که در این کشورها والدین دانش آموزان شرکت کننده در آزمون به مطالعه اهمیت بیشتری می‌دهند بطوری که والدین این دانش آموزان حداقل ۶ ساعت در هفته در منزل مطالعه می‌کنند و همچنین لااقل صد جلد کتاب مخصوص کودکان در خانه موجود می‌باشد.

کودکان زمانی خواندن را به راحتی یاد می‌گیرند که تجارت تجارت زبانی خوبی داشته و از طفولیت در معرض خواندن قرار گرفته باشند. بنابراین لازم است که پدران و مادران از کودکی برای بچه هایشان کتاب بخوانند یا آن را به عنوان هدیه به کودک بدهند.

مشکلات یادگیری در امر خواندن

بسیاری از مشکلات یادگیری به خواندن و هجی کردن مربوط می‌شود که به صورت ناتوانی در خواندن یا نارسا خوانی ظاهر می‌گردد. به طور معمول مشکلات خواندن در پایه اول تحصیلی آغاز می‌شود و در پایه های بعدی تداوم می‌یابد خواندن و نوشتن تبدیل زبان به نمادهای جدید است. به طور معمول دانش آموزی که در زبان و گفتار مشکل دارد، نمی‌تواند بخواند و کسی که در خواندن مشکل دارد نمی‌تواند به خوبی بنویسد. مشکلات یادگیری در خواندن به عوامل متعددی مانند: آسیب

تفسیر معنا دار نمادهای کلامی نوشته شده یا چاپ شده تعریف کرده اند و به عقیده بعضی دیگر، خواندن برخورد معنا در با متن است به هر حال خواندن مهارتی است که شاید همه آن را عادی می‌شماریم ولی در اصل خواندن، فرآیندی است عالی و پیچیده که جزئیات متعددی را در برمی‌گیرد. خواندن را تفسیر معنادار نمادهای کلامی نوشته شده یا چاپ شده تعریف کرده اند و «بک» (۱۹۸۴) «خواندن را برخورد معنادار با متن» می‌نامد.

مراحل یادگیری مهارت خواندن

از آن جا که ارتباط چهار مهارت زبانی یعنی گوش دادن، سخن گفتن، خواندن و نوشتن امری مسلم است و توجه کافی به رشد دو مهارت شفاهی زبان (گفتن و شنیدن) به تقویت برنامه های آموزش خواندن و نوشتن به کودکان کمک شایانی خواهد کرد، لزوم توجه به پرورش مهارت سخن گفتن آشکار می‌شود.

۱- آمادگی:

در مرحله آمادگی، پیش از آنکه کودک بخواهد یا بتواند از متن آموزشی یا درسی چیزی یاد بگیرد، باید اطلاعاتی را کسب کند که عبارتند از: دانستن‌هایی بسیار کلی درباره زبان، دانستن نام حروف الفبا و این که واژه ملفوظ یعنی هر لفظی که بر زبان جاری می‌شود، از چند صدای متفاوت تشکیل شده است، این که هر یک از حروف الفبا دارای صدایی خاص هستند و... در مرحله آمادگی خواندن باید به این موارد توجه داشت. در همین مرحله است که پدر و مادر می‌توانند، با انجام کارها و فعالیت‌هایی، این روند را سرعت بخشند. فعالیت‌هایی مثل خواندن مطلبی برای کودک و آشنا کردن او با شکل نوشتاری زبان، از طریق نشان دادن کلمات و حروف به او، تا در نهایت کودک درک کند عبارات و نوشته‌هایی که می‌بیند، دارند داستانی را بازگو می‌کنند و یا دانش تازه‌ای را به او یاد می‌دهند.

۲- آغاز خواندن:

در سال اول دبستان باید بچه‌ها را با شکل نوشتاری پاره‌ای از کلمات که از قبل شنیده‌اند و معنی آنها را می‌دانند آشنا کرد و خواندن کلمه را نیز به آنها یاد داد. این کار به دو روش انجام می‌گیرد، در بعضی از مدرسه‌ها و نیز پاره‌ای از کتاب‌ها از همان اول به کودک یاد می‌دهند که شکل یک کلمه را به طور کامل بشناسد و معنی آن را یاد بگیرد. در این روش در واقع بیشتر بر معنای کلمه تکیه می‌کنند. اما در روشی دیگر که روی آموزش «آواها» تکیه می‌کنند، ابتدا صدایی را که هر حرف الفبا نماینده آن است آموزش می‌دهند و سپس به شناخت کلمه به طور مستقل می‌پردازند. این روش تقریباً در همه برنامه‌های زبان آموزی رایج در جهان به کار می‌رود. بدین ترتیب کودک یاد

های مغزی، محرومیت فرهنگی و محیطی، تحصیلات والدین، وضعیت اقتصادی و اجتماعی خانواده، عدم آمادگی برای ورود به مدرسه، عدم دسترسی به کتاب و کتابخانه، وجود تأخیر در رشد بهنجار زبان و اختلال در دستگاه گفتاری مربوط می شود. برخی از کودکان نیز همان گونه که در تکلم و راه رفتن دچار تأخیر می شوند، در خواندن نیز با تأخیر روبرو هستند و اعتقاد برخی از متخصصان بر این است که اکثر شکست های تحصیلی در دوره ابتدایی از ناتوانی در خواندن نشأت می گیرد.

اختلالات خواندن در دانش آموزان:

اختلال نارساخوانی یا دیسلکسیا، یک اختلال یادگیری است که با مشکل در خواندن و درک متون مرتبط است. افراد مبتلا به این اختلال، با مشکلاتی همچون خواندن با دشواری، درک نکردن مفاهیم پیچیده، مشکل در تلفظ کلمات، اشتباهات در نوشتار و کاهش سرعت خواندن مواجه هستند.

اصطلاح دیسلکسیا از دو کلمه یونانی "dys" به معنای ناصحیح یا کاستی و "lexia" به معنای خواندن تشکیل شده است. این اختلال در حدود ۱۰ درصد افراد در سطح جهانی رخ می دهد و بیشتر در مردان نسبت به زنان دیده می شود. دلایل این اختلال از جمله مسائل ژنتیکی، فرازمینی، آسیب به مغز در دوران نوزادی و کودکی، نقص در ارتباط بین قسمت های مغزی و مسائل نوروشناختی می تواند باشد. این اختلال اغلب با مشکلاتی همچون اختلال کمبود توجه و اختلال هیجانی- رفتاری همراه است.

اگرچه این اختلال درمان کاملی ندارد، اما با استفاده از روش های آموزشی مختلف می توان به بهبود مهارت های خواندن و درک متون در افراد مبتلا کمک کرد. بهترین روش ها برای درمان دیسلکسیا شامل آموزش الفبا، آموزش مهارت های خواندن، استفاده از تکنیک های تصویری، آموزش مهارت های نگارش و استفاده از کمک های آموزشی می باشد. برای موفقیت در درمان دیسلکسیا، همکاری نزدیک بین افراد مبتلا، خانواده ها، معلمان و متخصصین بهداشت روان بسیار اهمیت دارد.

مشکلات خواندن مهم ترین عامل عدم موفقیت در مدرسه دانسته شده است. این مشکلات در واقع ساده ترین نشانه ای است که با کمک آن می توان شکست کودک را در بسیاری از زمینه های تحصیلی پیش بینی کرد. در بررسی های مختلف کودکانی را که به مشکلات خواندن دچار بوده اند با واژه های گوناگونی دسته بندی کرده اند. نخست برای نامیدن کودکی که با مشکل (چرخش نهاد) رو به روست از واژه (استر و فوسمولی) استفاده شده، سپس کلمه های دیگر چون (آلیکسیا) یا (کوری کلمه) به کار رفت در حال حاضر بیشتر از واژه

مشکلات کد خوانی

۱- **عدم تشخیص دیداری عناصر زبانی:** بسیاری از کودکان مبتلا به ناتوانی های خواندن قادر نیستند حروف و کلمه های مختلف را با چشم تشخیص دهند. امکان دارد کودک قبلاً به این مشکل با دیدن حروف مشابه (مانند: ب و پ؛ س و ش) آنها را با یکدیگر اشتباه کند. کودکان دیگر مبتلا به این مشکل از تشخیص دیداری کلمه ها عاجزند.

۲- **اختلال در یادآوری و بازیافت نشانه های نوشتاری:** برخی دانش آموزان که در خواندن دچار ناتوانی یادگیری هستند، در یادآوری صدای مربوط به یک نشانه ی حرفی مثل «ز» با مشکل روبه رو می شوند. آنان علی رغم دیدن شکل این حرف، از بازیافت صدای آن عاجز می مانند.

۳- **ناتوانی در رعایت توالی صحیح نشانه های نوشتاری:** گروهی از دانش آموزان در هنگام خواندن، عناصر سازنده کلمات را جابه جا تلفظ می کنند.

۴- **حذف یکی از عناصر:** در این اختلال که ناشی از اختلال های حافظه توالی شنیداری است دانش آموز یکی از عناصر سازنده کلمات را حذف می کند.

۵- **عدم رعایت ترتیب عناصر زبانی:** در این اختلال دانش آموز ترتیب عناصر سازنده کلمات و عناصر برگتر از کلمه را رعایت نمی کند. مثل لیوان والین

۶- **معکوس سازی عناصر زبانی:** برخی دانش آموزان که دچار ناتوانی یادگیری خواندن هستند هنگام قرائت متن عناصر زبانی را به صورت معکوس تلفظ می کنند.

تحقیقات زیادی نیز وجود دارد که نقش وسایل و بازیهای آموزشی را در کمک به حل مشکلات یادگیری تایید می نمایند. مهتاج (۱۳۹۶) در تحقیقی استفاده از وسایل آموزشی را برای کمک به کودکانی که در آستانه خواندن قرار دارند بهترین کمک به آنها می داند.

احدیان (۱۳۹۵) عنوان نموده است هنگام استفاده از بازیهای آموزشی از تمام حواس پنج گانه استفاده می شود در حالی که در تدریس بدون استفاده از وسایل آموزشی بیشتر بر حس شنوایی تاکید می شود که فقط ۱۸ درصد یادگیری از طریق این حس شکل می گیرد.

پارسا (۱۳۹۵) انگیزش را مهم ترین شرط یادگیری می داند و تاکید به فوریت درپاسخ به بازخوردهای دانش آموزان دارد. وی معتقد است اگر دانش آموزی اول هفته جوابی بدهد و تا پایان هفته پاداش نبیند، انگیزش او کاسته می شود. پریمانی (۱۳۹۴) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسید که بین میزان انگیزش و مهارت خواندن رابطه مستقیمی وجود دارد.

گردآوری اطلاعات (شواهد):

در پژوهش حاضر از ابزار مشاهده، مصاحبه با معلمان و دانش آموزان بهره گرفته شده است.

الف: مشاهده :

در ارزیابی های مکرر و مشاهده دقیق تر متوجه شدم بیشتر اشکالات دانش آموز مربوط به ضعف او در روخوانی می باشد و چون در خواندن سرعت عمل بالایی ندارد و درست نمی خواند، متوجه مطالب نمی شود. البته او دیرآموز بود و قدرت یادگیری او هم بالا نبود. هر جلسه از او می خواستم درس را روخوانی کند، جلسه بعد می خواستم مجدداً همان متن جلسه قبل را روخوانی کند و اشکالات او را یادداشت می کردم تا بهتر بتوانم به او کمک کنم.

ب: صحبت با همکاران و مدیر:

جهت کمک به این دانش آموز با معلمان دیگر و مدیر مدرسه صحبت کردم. آنها بیان کردند در سال قبل هم درس او ضعیف بوده است به خصوص در درس املا و روخوانی ضعف شدید داشته و با گذشت زمان هم ضعف او شدید تر شده است. مدیر مدرسه و معلم سال قبل هم تلاش کرده اند که به او کمک کنند، ولی موفق نشدند.

ج: مصاحبه با والدین:

در مصاحبه ای که با مادر دانش آموز داشتم، او بیان کرد فرزندش در منزل نیز استرس در زمان صحبت کردن و خواندن کتاب دارد.

اگر این تحقیق سر و سامان یابد می تواند برای کشورمان تا حدودی سودمند باشد و چه بسا گرهی را در زمینه علل و کاهش مشکل روان خواندن در بین دانش آموزان بگشاید و به دست اندرکاران تعلیم و تربیت جهت اتخاذ تدابیر مناسب برای برنامه ریزی روان خوانی کمکی کند. معلمان و مربیان و اولیا را قادر خواهد ساخت علل لکنت زبان دانش آموزان و فرزندان خود را تا حدودی بشناسند و در رفع آن بکوشند. همچنین این تحقیق امیر علی را قادر می سازد با فراگیری روش های روان خوانی، از صحبت کردن های خود لذت ببرد و کمتر در حرف زدن خسته شود.

تشخیص دیسلکسیا

تشخیص دیسلکسیا اغلب توسط متخصصین بهداشت روان و متخصصین یادگیری انجام می شود. در اینجا به برخی از روش های تشخیص دیسلکسیا اشاره می کنیم:

۱. آزمون های عملکردی: این آزمون ها معمولاً شامل ارزیابی مهارت های خواندن، نوشتن و درک متن است. این آزمون ها برای ارزیابی سطح و نوع اختلال در خواندن و نوشتن استفاده می شوند.

۲. مصاحبه با خانواده و معلمان: در این روش، متخصصین با خانواده و معلمان فرد مبتلا به گفتگو می کنند و از آنها درباره مشکلات خواندن و نوشتن افراد مبتلا سوال می کنند.

۳. مشاهده و ارزیابی رفتاری: در این روش، متخصصین با دقت رفتار فرد مبتلا را مشاهده می کنند و از آنها درباره مشکلات خواندن و نوشتن سوال می کنند.

۴. آزمون های شناختی: در این روش، متخصصین از آزمون هایی برای ارزیابی عملکرد شناختی فرد مبتلا استفاده می کنند. این آزمون ها می توانند شامل آزمون های حافظه، توجه، و فرآیند شناختی دیگر باشند.

۵. تصویربرداری مغزی: در این روش، با استفاده از تصویربرداری مغزی، فعالیت های مغزی فرد مبتلا در هنگام خواندن و نوشتن بررسی می شود.

استفاده از چندین روش برای تشخیص دیسلکسیا می تواند به بهترین شکل اطلاعات لازم برای تشخیص دیسلکسیا را فراهم کند. با تشخیص دقیق این اختلال، راه های درمانی مناسب و تدابیر آموزشی برای شخص مبتلا و خانواده اش پیدا می شود.

پیشینه عملی:

رضایی (۱۳۹۷) در پژوهش خود نقش حافظه دیداری را در تقویت مهارت هار خواندن بسیار مهم ارزیابی کرده است.

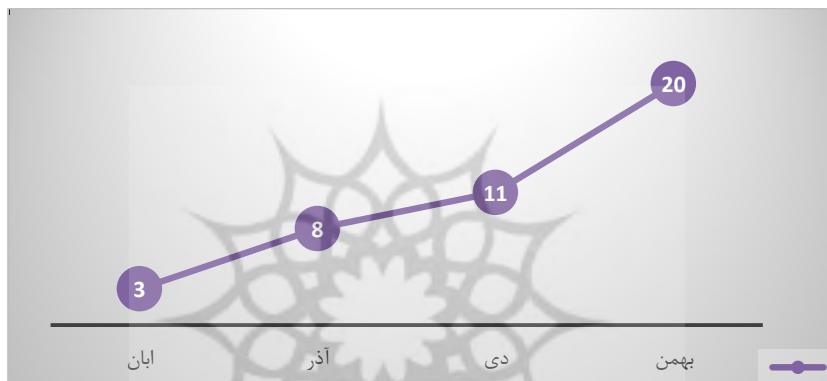
صورت شفاهی تدارک دادم و نمره های او را برای ارزیابی بیشتر ثبت نمودم.

برای آگاهی از میزان توانایی های دانش آموز در مهارت خواندن، آزمونی را بر اساس محتوای مواد تدریس شده به

جدول شماره ۱: محاسبه سرعت خواندن قبل از اجرای روش آزمایشی (شواهد ۱)

۲۰	۱۱	۸	۳	۱	میانگین سرعت خواندن در نوبت اول از متن مشخص شده با میزان دشواری هماهنگ با پیشرفت دروس کلاس
					نمره

آنچه از بررسی سرعت خواندن دانش آموز در طی ماه های ابتدای سال پیداست، او سرعت لازم برای خواندن را ندارند و در خواندن کند می باشند، اما این روند با تمرینات قابل رشد است.

نمودار شماره ۱: محاسبه سرعت خواندن قبل از اجرای روش آزمایشی (شواهد ۱)

۲. تمرین و تکرار: تمرین و تکرار به صورت منظم و مداوم می تواند بهبود مهارت های خواندن و نوشتن در افراد مبتلا به دیسلکسیا کمک کند. بهتر است این تمرین ها به صورت مستمر و با روش های آموزشی خاص انجام شود.

۳. استفاده از تکنولوژی: استفاده از تکنولوژی می تواند به بهبود مهارت های زبانی در افراد مبتلا به دیسلکسیا کمک کند. برنامه های کامپیوتری، نرم افزارهای آموزشی، گوشی های هوشمند و تبلت ها می توانند این افراد را در فرآیند یادگیری و بهبود مهارت های خواندن و نوشتن یاری کنند.

۴. همکاری نزدیک بین خانواده و مدرسه: همکاری نزدیک بین خانواده و مدرسه برای بهبود مهارت های زبانی فرد مبتلا به دیسلکسیا بسیار مهم است. خانواده ها و معلمان باید باهم همکاری کنند تا به بهترین شیوه های درمانی و آموزشی به این افراد کمک کنند.

۵. تغییر روش های آموزشی در مدارس: در مدارس، بهتر است روش های آموزشی خاص و متنوع برای کمک به افراد مبتلا به دیسلکسیا به کار گرفته شود. برای مثال، استفاده از روش های

در جمع بندی اولیه یافته هایی که از طریق پرسشنامه و مصاحبه و مشاهده به دست آمد، ضعف دانش آموز در مهارت خواندن مشهود بود و باید برای بهبود وضع موجود، راه حل هایی انتخاب کنیم و از بین آنها بهترین راه حل ها را با توجه به وضعیت دانش آموز انتخاب نمایم و به مرحله اجرا درآوریم. بنابراین در مرحله اول، با کمک همکاران، راه حل های اولیه زیر پیشنهاد شد:

ایده یا راه حل های پیشنهادی:

بعضی از ایده ها و راهکارهای پیشنهادی برای بهبود دیسلکسیا عبارتند از:

۱. استفاده از روش های آموزشی خاص: افراد مبتلا به دیسلکسیا بهتر است با استفاده از روش های آموزشی خاص و متنوع آموزش داده شوند. برای مثال، روش هایی مانند روش-Orton Gillingham، روش های مبتنی بر تصویر، یا روش های مبتنی بر شناخت می توانند به بهبود مهارت های خواندن و نوشتن در افراد مبتلا به دیسلکسیا کمک کنند.

- استفاده از مجموعه های زبان شناختی. در این روش دانش آموز واژه هایی را که الگوهای املائی با قاعده ای دارند یاد می گیرد و به تعمیم عناصر صدایی درون واژه ها می پردازد.

- استفاده از راهبرد ایجاد آگاهی واجی مانند بازی با حروف. برای کاهش اختلال نارساخوانی در دانش آموزان، می توانید از راهکارهای زیر استفاده کنید:

۱. تمرین مستمر: تمرین مستمر و روزانه برای دانش آموزان مفید است، بهترین روش برای بهبود مهارت های خواندن و نوشتن است. بنابراین، دانش آموزان باید به تمرین مستمر از طریق خواندن کتاب، مقاله، رمان و ... ادامه دهند.

۲. تکنیک های خواندن: برای بهبود مهارت خواندن، استفاده از تکنیک هایی مانند خواندن با صدای بلند، تفکیک صوتی، تمرین تنفس و ... می تواند مفید باشد.

۳. تمرین نوشتن: بهبود مهارت نوشتاری نیز می تواند به کاهش اختلال نارساخوانی در دانش آموزان کمک کند. بنابراین، دانش آموزان باید به تمرین نوشتن متون و مقالات بپردازند.

۴. استفاده از فناوری: استفاده از نرم افزارهایی مانند Read&Write، Grammarly و ... می تواند به بهبود مهارت های خواندن و نوشتن دانش آموزان کمک کند.

۵. همکاری با معلم: همکاری با معلم نیز برای بهبود مهارت های دانش آموزان مفید است. معلمان می توانند با ارائه تکنیک های مختلف، نظارت بر تمرین های دانش آموزان و ... به کاهش اختلال نارساخوانی در آنان کمک کنند.

۶. ارزیابی منظم: برای رصد پیشرفت دانش آموزان در کاهش اختلال نارساخوانی، ارزیابی های منظم از آنان انجام دهید و با خانواده ها به اشتراک بگذارید.

به طور کلی، برای کاهش اختلال نارساخوانی در دانش آموزان، نیاز است که تمرین مستمر، استفاده از تکنیک های خواندن و نوشتن، همکاری با معلم، استفاده از فناوری و ارزیابی منظم انجام شود. همچنین، باید به نیازهای دانش آموزان توجه داشت و روی راهکارهایی که بیشترین تأثیر را در بهبود مهارت های آنان دارد، تمرکز کرد.

همسالان و همکلاسی ها نیز می توانند به دانش آموز با اختلال نارساخوانی کمک کنند. در زیر چند راهکار برای کمک به دانش آموز با اختلال نارساخوانی توسط همسالان و همکلاسی ها آمده است:

۱. فراهم کردن فرصت های یادگیری متفاوت: همسالان و همکلاسی ها می توانند با فراهم کردن فرصت های یادگیری متفاوت، به دانش آموز با اختلال نارساخوانی کمک کنند. به عنوان مثال، اجازه دهید که دانش آموز با اختلال نارساخوانی

تصویری، کتاب های صوتی، و کلاس های درس کوچک تر می تواند به بهبود مهارت های خواندن و نوشتن در این افراد کمک کند.

با توجه به اینکه دیسلکسیا یک اختلال یادگیری پیچیده است، بهتر است تلاش برای بهبود آن با همکاری چندین متخصص و با استفاده از روش های آموزشی و درمانی مناسب صورت گیرد. چندین نرم افزار و سایت وجود دارد که می تواند به بهبود مهارت های دیسلکسیا کمک کند. در زیر به برخی از این نرم افزارها و سایت ها اشاره شده است:

۱. نرم افزار Read&Write: این نرم افزار با استفاده از تکنولوژی تفکیک صوتی، متن شناسی، و دیکته، به بهبود مهارت های خواندن، نوشتن، و شنیداری در افراد دیسلکسیک کمک می کند.

۲. سایت Learning Ally: این سایت بیش از ۸۰ هزار کتاب صوتی را برای افراد دیسلکسیک و با مشکلات دیگر در خواندن فراهم می کند.

۳. نرم افزار Grammarly: این نرم افزار با استفاده از تکنولوژی هوش مصنوعی و متن شناسی، به بهبود مهارت های نوشتاری در افراد دیسلکسیک کمک می کند.

۴. نرم افزار MindView: این نرم افزار با استفاده از روش های تصویری و گرافیکی، به افراد دیسلکسیک کمک می کند تا بهتر بتوانند مطالب را یاد بگیرند و به یادگیری موثرتری دست پیدا کنند.

۵. نرم افزار Co:Writer: این نرم افزار با استفاده از تکنولوژی خودکارنویسی و تفکیک صوتی، به بهبود مهارت های نوشتاری در افراد دیسلکسیک کمک می کند.

۶. سایت dyslexiahelp.umich.edu: این سایت منابع و اطلاعات مفیدی درباره دیسلکسیا و راه های درمانی و آموزشی آن ارائه می دهد.

۷. نرم افزار Dragon NaturallySpeaking: این نرم افزار با استفاده از تکنولوژی تفکیک صوتی، به بهبود مهارت های نوشتاری و شنیداری در افراد دیسلکسیک کمک می کند.

به هر حال، باید توجه داشت که هر فرد دیسلکسیک نیاز به نوع خاصی از کمک های درمانی و آموزشی دارد و باید با توجه به نیازهای خاص هر فرد، نرم افزارها و سایت های مناسب انتخاب شوند. همچنین، همیشه بهتر است که قبل از استفاده از هر نوع نرم افزار یا سایت، با یک متخصص در این زمینه مشورت کنید. - استفاده از کارت آموزشی.

- تهیه تابلو ارزشیابی توصیفی.
- استفاده از راهبردهای بهبود تشخیص کلمه مثلدرست کردن کلمه را حروف.

- استفاده از کارت آموزشی:
- تهیه تابلو ارزشیابی توصیفی.
- اعتبار بخشی به راه حل:

روشهای ارائه شده را در جلسه معلمان مطرح کردم، هر یک از آنها نظرانی دادند. بعضی همکاران معتقد بودند استفاده از کارت ها اجرایی نیست و مشکلاتی دارد که با توضیحات من قانع شدند و در نهایت مورد تایید همکاران و مدیریت مدرسه قرار گرفت. آن گاه جهت اجرای بهتر این روش ها، پیشنهادات سایر همکاران را مورد توجه قرار دادم.

اجرای راه حل های انتخابی:

استفاده از کارت آموزشی: سیدی را در گوشه ای از کلاس می گذاشتم و تعدادی کلمه به دانش آموز می دادم که آنها را بخواند. هر کلمه ای را که دانش آموز بهتر تلفظ می کرد و خوب می توانست بنویسد، کاغذ(کارت) حاوی آن کلمه را مانند یک توپ مچاله می کرد و در سید می انداخت. در آخر هفته نیز کلمات داخل سید را با دانش آموز می شماردیم و از دانش آموز می خواستم آن کلمات را بخواند و با آنها جمله بسازد.

راه حل بعدی، تهیه تابلو ارزشیابی توصیفی بود. جهت تحریک دانش آموز و ایجاد انگیزه در او تهیه گردید. برای تهیه این تابلو ابتدا یک عدد آکاسیو در ابعاد ۵۰ در ۷۰ سانتیمتر انتخاب شده و توسط رنگ گواش به سه قسمت قرمز، آبی و سبز تقسیم گردید. حاشیه آن تزیین و به صورت جذاب بر دیوار کلاس نصب شد. تصویر دانش آموز به صورت رنگی گرفته شد و در ابعاد ۵ در ۷ سانتیمتر چاپ و در کارت های مخصوص قرار گرفت. دانش آموز باید هر روز مورد ارزیابی قرار بگیرد و جایگاه او را با ستاره هر روز به او نشان می دادم. اگر او بتواند یک هفته کامل ستاره دریافت نماید، پاداش دریافت می نمایند. در این روش دانش آموز به راحتی خودش را ارزیابی می کند و به رقابت می پردازد.

همچنین برای اینکه دانش آموز اعتماد به نفس پیدا کند و با من راحت باشد، کنار دانش آموز روی نیمکت می نشستم و کاربرگ ها را با همکاری هم کار می کردیم. برای اینکه بفهمم که دانش آموز کاربرگ های تمرینی را خوب یاد گرفته، کتاب های داستان یا روزنامه به او می دادم و از او می خواستم که زیر نشانه جدید پیدا کند و بخواند.

نقادی و نظر همکاران:

با بررسی یادداشت های روزانه خود، مشاهده فعالیت های عملکردی دانش آموز و بررسی آزمون های مدادکاغذی، بررسی نظرات اولیا دانش آموز به سؤالات پرسش نامه ی نظرسنجی در

مطلب را به صورت شفاهی توضیح دهد یا از تصاویر و نمودارها برای توضیح مفاهیم استفاده کند.

۲. کمک در خواندن: همسالان و همکلاسی ها می توانند با کمک در خواندن، به دانش آموز با اختلال نارساخوانی کمک کنند. به عنوان مثال، همکلاسی ها می توانند با تقسیم بندی مطالب و خواندن هر بخش به صورت تناوبی، به دانش آموز با اختلال نارساخوانی کمک کنند.

۳. ایجاد پایگاه دوستی: همکلاسی ها می توانند با ایجاد پایگاه دوستی، به دانش آموز با اختلال نارساخوانی کمک کنند. با ایجاد پایگاه دوستی، دانش آموز با اختلال نارساخوانی احساس راحتی و اعتماد به نفس بیشتری خواهد کرد و در نتیجه، پیشرفت بهتری خواهد داشت.

۴. تشویق به مشارکت: همسالان و همکلاسی ها می توانند با تشویق به مشارکت، به دانش آموز با اختلال نارساخوانی کمک کنند. به عنوان مثال، تشویق دانش آموز با اختلال نارساخوانی به شرکت در جلسات کلاسی و صحبت کردن در مورد مطلب، بهبود مهارت های آنان را تسریع می کند.

۵. ارائه کمک در نوشتاری: همسالان و همکلاسی ها می توانند با ارائه کمک در نوشتاری به دانش آموز با اختلال نارساخوانی کمک کنند. به عنوان مثال، همکلاسی ها می توانند با اصلاح املائی و نحوی متن های دانش آموز با اختلال نارساخوانی، به بهبود مهارت نوشتاری آنان کمک کنند.

به طور کلی، همسالان و همکلاسی ها می توانند با فراهم کردن فرصت های یادگیری متفاوت، کمک در خواندن، ایجاد پایگاه دوستی، تشویق به مشارکت و ارائه کمک در نوشتاری، به دانش آموز با اختلال نارساخوانی کمک کنند.

ایده یا راه حل انتخابی، دلایل و مستندات:

پس از بررسی و تجزیه و تحلیل علل ضعف در مهارت های خواندن دانش آموز، تصمیم گرفتم روشی اجرا نمایم که به تقویت این مهارت ها بینجامد. مطمئناً این روش باید به شیوه ای باشد که بتواند انگیزه دانش آموز را تحریک نماید و بر اساس توانایی های او باشد. موقعیت سنی دانش آموز ایجاب می کند روش تدریس به صورت عینی باشد، بازیهای آموزشی به جهت همه جانبه نگری در استفاده از حواس و ملموس نمودن جریان یادگیری مناسب ترین روش می باشد. نظریات و یافته های صاحب نظران و رهنمودهایی که همکاران داده بودند را بررسی نمودم و تصمیم گرفتم از ایده های زیر کمک بگیرم:

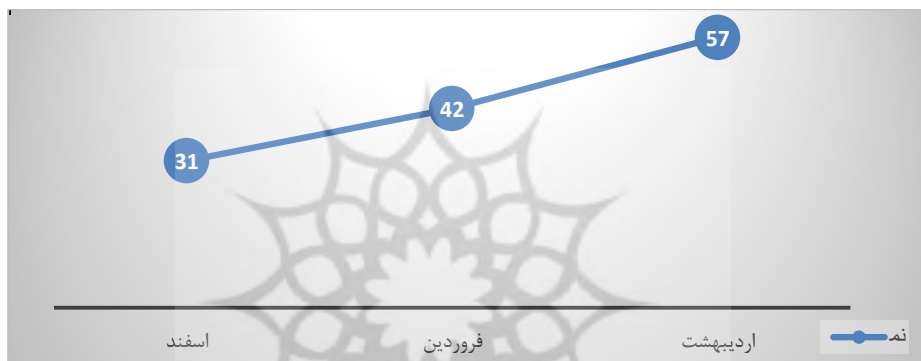
گردآوری اطلاعات (شواهد ۲):

بعد از مدتی که از اجرای طرح جدید گذشته بود، طی جلسه ای که با مدیر مدرسه داشتم، برای ارزشیابی اثربخشی ایده های انجام شده تصمیم به انجام آزمونی گرفتم و مهارت های خواندن دانش آموز را در یک امتحان شفاهی مورد ارزیابی قرار دادم.

مورد چگونگی انجام فعالیت ها و تکالیف فارسی دانش آموز در خانه و پیشرفت درس یاد شده، پس از اجرای طرح، بررسی بازخورد چند تن از همکاران، هنگام بازدید از فعالیت های عملکردی او و بررسی بازخورد مدیر آموزشگاه بعد از بازدید از کلاس، فعالیت ها و آزمون های مداد کاغذی درس مورد نظر ملاحظه گردید که نتایج آزمون مداد کاغذی قابل قبول بوده و نشانگر پیشرفت بسیار خوب دانش آموز در مهارت خواندن می باشد.

جدول شماره ۲: محاسبه سرعت خواندن بعد از اجرای روش آزمایشی (شواهد ۲)

اردیبهشت	فروردین	اسفند	میانگین سرعت خواندن در نوبت دوم از متن مشخص شده با میزان دشواری هماهنگ با پیشرفت دروس کلاس
۵۷	۴۲	۳۱	نمره

نمودار شماره ۲: محاسبه سرعت خواندن بعد از اجرای روش آزمایشی (شواهد ۲)

جدول شماره ۳: مقایسه محاسبه سرعت خواندن قبل و بعد از اجرای روش آزمایشی

اردیبهشت	فروردین	اسفند	بهمن	دی	آذر	آبان	مقایسه میانگین سرعت خواندن از متن مشخص شده با میزان دشواری هماهنگ با پیشرفت دروس کلاس
۵۷	۴۲	۳۱	۲۰	۱۱	۸	۳	نمره

نمودار شماره ۳: مقایسه محاسبه سرعت خواندن قبل و بعد از اجرای روش آزمایشی

توانسته است به نحو چشمگیری در تقویت مهارت های خواندن دانش آموز موثر واقع شود. همچنین نتایج نشان داد استفاده از کارت آموزشی و تابلو ارزشیابی توصیفی توانسته به عنوان محرکی در جهت ایجاد یادگیری بیشتر دانش آموز موثر واقع شود و با تحریک انگیزش دانش آموز، مهارت های خواندن را در او تقویت نموده است. دانش آموز که در خواندن فوق العاده ضعیف بود و نمی توانست به راحتی از روی درس بخواند و اکثر مواقع سطرها را گم می کرد و بعضی کلمات را با مکت بسیار زیاد می خواند، اکنون با استفاده از راهکارهای اجرا شده، به راحتی می تواند از روی متن های کتاب، روان بخواند و مشکلی در خواندن درس ها ندارد.

پیشنهادهات:

- استفاده از وسایل آموزشی در جریان تدریس به عنوان یک اصل قرار گیرد و بهترین کارایی این وسایل آموزشی زمانی است که به صورت بازی ارائه گردد. بر اساس تجربیات محقق، بعضی وسایل آموزشی به دلیل خشک و خسته کننده بودن و توجه نکردن به خصوصیات دانش آموزان نتوانسته است جذب لازم را داشته باشد. بنابر این زمانی که وسایل آموزشی در قالب بازی ارائه گردند، بهترین اثر را خواهند داشت.

- استفاده از ابزارهای تشویقی مانند تابلو ارزیابی توصیفی علاوه بر پایه اول در پایه های دیگر نیز مورد تاکید قرار می گیرد. تابلو ارزیابی توصیفی به دو علت ارجحیت بیشتری نسبت به سایر روش های ارزشیابی دارد. اولاً باعث ایجاد رقابت و شور شوق در دانش آموزان می شود و آنها را به تلاش وادار می کند. دوماً با توجه به این که دانش آموزان دبستان در مرحله انتزاعی نیستند، این شیوه از ارزشیابی را بهتر درک می کنند و علاقه آنها به یادگیری مطالب و انجام دادن فعالیتها بیشتر می گردد.

موازین اخلاقی

در این مطالعه اصول اخلاق در پژوهش شامل اخذ رضایت آگاهانه از شرکت کنندگان و حفظ اطلاعات محرمانه آنها رعایت گردیده است.

تشکر و قدردانی

پژوهشگران مراتب قدردانی و تشکر خود را از کلیه شرکت کنندگان این پژوهش که با استقبال و بردباری، در روند استخراج نتایج همکاری نمودند، اعلام می دارند.

ارزیابی از سرعت خواندن دانش آموز، نشان از پیشرفت سرعت خواندن دانش آموز دارد. این وضعیت می تواند با استمرار تمرینات بهتر نیز بشود.

با ارائه جدول نمرات دانش آموز و فعالیت هایی که دانش آموز انجام داده بود به سایر همکاران، نظرات آنها را جویا شدم. آنها تغییرات ایجاد شده را واقعی دانستند و علت آن را استفاده از روش های علمی و مناسب عنوان کردند. مدیر مدرسه برای ارزیابی دقیق تر به کلاس درس آمد و دانش آموز را مورد ارزیابی قرار داد. وی از پیشرفتی که روان خوانی دانش آموز داشته است ابراز خرسندی نمود. او اظهارداشت از هنگام اجرای راه حل ها، دانش آموز به درس علاقه دو چندانی نشان می دهد و کارت های آموزشی ضمن فعال نمودن دانش آموز، به یادگیری او کمک شایانی نموده است. آنچه از مقایسه سرعت خواندن دانش آموز در ماه های متوالی می توان نتیجه گرفت این است که راهکارهای اجرا شده برای بهبود خواندن در دانش آموز موثر بوده اند و با ادامه این روش ها می توان سرعت خواندن را باز هم بهبود داد.

یافته های تحقیق نظرات مهتاج و احدیان را تایید می نماید، زیرا در این تحقیق کارت ها توانسته است به نحو چشمگیری در تقویت مهارت های خواندن دانش آموزان موثر واقع شود. مهتاج(۱۳۹۶) نقش وسایل آموزشی را در کمک به مشکلات یادگیری دانش آموزان مورد تاکید قرار داده و احدیان(۱۳۹۵) به علت استفاده از تمام حواس در بازیهای آموزشی آن را مفید دانسته است و با توجه به اینکه نتایج تحقیق نشان داد. استفاده از این کارت ها به شیوه ای طراحی شده که حافظه دیداری را تقویت می کند، یافته های پژوهش با تحقیقات رضایی(۱۳۹۷) همسویی دارد. از سوی دیگر تحلیل نتایج نشان داد استفاده از کارت های آموزشی و آموزش خانواده، تهیه ی متون مناسب، ایجاد آگاهی های واجی، فیلم برداری از خواندن و بیان باز خوردهای مناسب و در خور فهم دانش آموز توانسته به عنوان محرکی در جهت ایجاد یادگیری بیشتر دانش آموزان موثر واقع شود و با تحریک انگیزش دانش آموز، مهارت های خواندن را در او تقویت نموده است.

ارزیابی و نتیجه

با توجه به اقداماتی که انجام شد، مشکل کندخواندن دانش آموز از بین رفت. نتایج نشان داد که استفاده از کارت آموزشی در ایجاد تعامل دانش آموز با سایر اعضای خانواده و معلم موثر واقع شد و توانست میزان توجه او را افزایش داده، حافظه دیداری او را تقویت نموده و با توجه به آسان بودن انجام آن، در راغب نمودن دانش آموز به یادگیری موثر واقع شود. همچنین کارت ها

- Parsa M. Psychology of learning based on theories. Tehran: Sokhon Publications. 2015. [Persian]
- Perimani Sh. The relationship between intrinsic and extrinsic motivations and reading skills in Iranian students. Garmsar, Islamic Azad University, master's thesis. 2014. [Persian]
- Rezaei P. Determining the relationship between reading skills and visual memory in the first grade students of primary schools in the 2nd district of Isfahan. Tehran, Iran University of Medical Sciences and Health Services, Master's thesis defended. 2017. [Persian]
- Seyf Naraghi M, Farghi S. Investigating how parents, teachers, regular and late learners interact and its relationship with late learners' academic failure in regular schools, Applied Psychology Quarterly, 2008; (13). [Persian]

تعارض منابع

نویسندگان این مطالعه هیچ گونه تعارض منافی در انجام و نگارش آن ندارند.

فهرست منابع

- Ahadian M. Introduction to educational technology. Tehran: Bushra Publications. 2015 [Persian]
- Azizian M. Designing an educational package of executive functions and evaluating its effectiveness on the academic progress of late learning students, Journal of Cognitive Leaders in Learning, 2016; (8). [Persian]
- Ghazanfari A. Performance measurement in Farsi reading. University of Tehran, PhD thesis. 2009. [Persian]
- Mahtaj M. 2016 How to help children who are on the verge of reading? Pouye Magazine, 2016; (3). [Persian]

